

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. birželio 15 d.
(OR. en)

9749/1/21
REV 1

SOC 395
EMPL 292
MI 468
ANTIDISCRIM 77
CFSP/PESC 587
EDUC 230
FREMP 182
GENDER 76
JAI 721
SAN 395
SPORT 43
DIGIT 71
TRANS 393
INST 226

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9127/21

Dalykas: Tarybos išvados dėl 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijos

Delegacijoms pridedamos 2021 m. birželio 14 d. surengtame EPSCO tarybos posėdyje patvirtintos Tarybos išvados pirmiau nurodyta tema.

*Tarybos išvados
dėl 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijos*

PRIPAŽINDAMI, KAD

1. Europos Sąjunga yra grindžiama tokiomis vertybėmis kaip žmogaus orumas, laisvė ir pagarba žmogaus teisėms ir yra įsipareigojusi kovoti su diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl negalios, kaip išdėstyta Europos Sąjungos sutartyje ir Pagrindinių teisių chartijoje.
2. Europos Komisija įsipareigojo sukurti lygybės Sąjungą, o 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija yra svarbus indėlis šiuo tikslu, remiant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą.
3. Apie 87 mln. asmenų Europos Sąjungoje turi kokios nors formos negalią ir dėl to susiduria su kliūtimis jų ekonominiam ir socialiniam dalyvavimui¹. Sutrikimų paprastai daugėja su amžiumi: maždaug pusė 65 m. amžiaus ir vyresnių gyventojų nurodo, kad turi negalią. Įrodymai rodo, kad reikia imtis aktyvesnių veiksmų skatinti vienodą požiūrį, kadangi daugiau nei pusė visų neįgaliųjų (52 %) jaučiasi diskriminuojami kasdieniame gyvenime². Neįgalieji patiria didelę nelygybę svarbiausiose srityse; pavyzdžiui, neįgaliųjų užimtumo lygis yra 24,2 procentinio punkto mažesnis nei negalios neturinčių asmenų, o jų skurdo rizikos ar socialinės atskirties lygis 10 procentinių punktų didesnis palyginti su negalios neturinčiais asmenimis.

¹ ES SPGS (Pajamų ir gyvenimo sąlygų statistika) ir ES darbo jėgos tyrimas. 24,7 % vyresnių nei 16 m. amžiaus ES gyventojų turi negalią, iš jų 17,7 % – vidutinio sunkumo negalią, o 7 % patiria didelių apribojimų; S. Grammenos / M. Priestley, 2020 m., „Europos 2020 m. duomenys ir neįgalieji. ES SPGS negalia nustatoma remiantis pačių respondentų vertinimu. Ji vertinama pagal pasaulinę veiklos apribojimų skalę (GALI), kurioje negalia apibrėžiama kaip „įprastos asmenų veiklos apribojimai dėl sveikatos problemų per bent šešis pastaruosius mėnesius“.

² Specialusis Eurobarometro tyrimas Nr. 493 „Diskriminacija ES“, 2019 m. gegužės mėn.

4. Neįgalieji – asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie drauge su kitomis įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis. Tokiai įvairialypei grupei reikia prieinamos ir konkrečioms individualiems poreikiams pritaikytos politikos, produktų ir paslaugų, kad jai priklausantys asmenys galėtų visapusiškai naudotis savo žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis. Be to, dėl negalios ir kitų asmeninių ypatybių ar nepalankių socialinių ir ekonominių sąlygų, su kuriomis susiduria neįgalieji, sąveikos jie gali patirti daugialypės ar sunkių formų diskriminacijos riziką ar riziką atsidurti keliais atžvilgiais nepalankioje padėtyje. Pavyzdžiui, neįgalioms moterims yra didesnė tikimybė nukentėti nuo smurto dėl lyties arba jos turi mažiau galimybių įsidarbinti³.
5. Siekiant užtikrinti, kad neįgalieji galėtų visapusiškai naudotis savo žmogaus teisėmis ir gautų naudos iš dalyvavimo visuomenės gyvenime vienodomis sąlygomis su kitais, labai svarbu užtikrinti politiką, kuria daugiausia dėmesio skiriama neįgaliųjų potencialui, kovai su stereotipais bei diskriminacija ir kliūčių mažinimui. Vienas iš būdų kovoti su stereotipais ir diskriminacija – didinti informuotumą apie neįgaliųjų teises.
6. Europos lygmeniu dėta daug pastangų, kad būtų įgyvendinta Europos Komisijos 2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios – ES lygmens politikos programa, skirta remti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (JT NTK) įgyvendinimą Sąjungoje. Be to, valstybės narės dėjo pastangas šioje srityje nacionaliniu lygmeniu, be kita ko, siekdamos įgyvendinti JT NTK tose srityse, kurios priklauso jų kompetencijai.

³ [Lyčių statistika. Paaiškinta statistika \(europa.eu\)](#) ir [Statistika | Eurostatas \(europa.eu\)](#).

7. 2010–2020 m. strategija siekta sudaryti sąlygas Europai be kliūčių, ji padėjo integruoti negalios aspektą į nacionalinę bei Europos politiką ir prisidėjo prie negalios atžvilgiu įtraukios politikos plėtojimo. Įgyvendindamos tarptautinio bendradarbiavimo politiką ES bei jos valstybės narės taip pat vadovavo pasaulinio masto pastangoms skatinti neįgaliųjų įtrauktį ir visapusišką dalyvavimą.
8. 2019 m. priimtu Europos prieinamumo aktu (EPA)⁴ skatinamas visapusiškas ir veiksmingas lygiomis galimybėmis grindžiamas neįgaliųjų dalyvavimas gerinant prieigą prie pagrindinių gaminių ir paslaugų, kurie pagal tą aktą turi atitikti tam tikrus prieinamumo reikalavimus.
9. Atsižvelgiant į ES Sutartyse įtvirtintas vertybes, Komisijos naujojoje 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijoje pateikiama visapusiška ir plataus užmojo programa, skirta pagerinti neįgaliųjų gyvenimą ES bei už jos ribų ir paspartinti JT NTK įgyvendinimą.
10. Naujoji strategija papildoma kitas iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su visų formų diskriminacija ir užtikrinti, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, kurti lygybės Sąjungą visiems, įtraukiant neįgaliosius pagal Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. principus.
11. Europos socialinių teisių ramstyje ir Komisijos priimtame jo įgyvendinimui skirtame veiksmų plane įtvirtintais principais siekiama pagerinti neįgaliųjų gyvenimą siūlant priemones, skirtas užtikrinti tvirtą, socialinę Europą ir sąžiningą bei įtraukų atsigavimą po COVID-19 krizės.

⁴ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų, OL L 151, 2019 6 7, p. 70–115.

12. Negalios aspektas ir toliau turėtų būti integruojamas į žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos ir socialinės bei sveikos Europos sričių Europos politiką. Europos žaliasis kursas, Europos skaitmeninė strategija, prioritetas siekiant prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusios Europos, Europos įgūdžių darbotvarkė, Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas, Skaitmeninio švietimo veiksmų planas, Europos sveikatos sąjunga, sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva, Europos vaiko garantijų sistema, ES vaiko teisių strategija ir Europos Komisijos darnaus ir išmanaus judumo strategija – visose šiose priemonėse yra įtraukios negalios atžvilgiu. Be to, Taryba neseniai pasiūlė valstybėms narėms išnagrinėti novatoriškus būdus užtikrinti, kad visos grupės, įskaitant neįgaliuosius, turėtų prieigą prie Europos pagrindinių teisių chartijos⁵ ir galėtų ja naudotis.

PABRĖŽDAMI, KAD

13. Neįgaliesiems yra didesnė tikimybė nei negalios neturintiems asmenims patirti diskriminaciją ir atsidurti nepalankioje socialinėje bei ekonominėje padėtyje įvairiose skirtingose srityse. Jie dažnai susiduria su kliūtimis siekdami gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir patekti į darbo rinką, dalyvauti demokratiniuose procesuose ir naudodamiesi produktais bei paslaugomis, taip pat jie dažniau nei negalios neturintys asmenys gyvena skurde ir atskirtyje. Be to, susidūrus su ribotomis galimybėmis bei parama, jų išsilavinimo ir užimtumo lygis dažnai yra žemesnis ir jie dažnai anksčiau nustoja dirbti. COVID-19 pandemija dar paaštrino šias problemas.
14. Prieinamumas, kurį papildytų galimybė naudotis pastatais, transportu, produktais ir paslaugomis, įskaitant skaitmenines paslaugas, taip pat informacinėmis ir ryšių technologijomis ir jų kokybė, yra teisių skatinamasis veiksnys ir būtina sąlyga visapusiškam ir lygiateisiam visų neįgaliųjų dalyvavimui bendruomenės gyvenime ir savarankiškam gyvenimui. Papildant JT NTK reikalavimus, ES teisėje nustatyti minimalieji standartai, kurie turėtų būti veiksmingai ir nuosekliai įgyvendinami.

⁵ Tarybos išvados dėl Pagrindinių teisių chartijos taikymo stiprinimo Europos Sąjungoje (dok. 6795/21).

15. Kad neįgalieji galėtų visapusiškai naudotis laisvo judėjimo teise ir teise į lygiateisį dalyvavimą demokratinuose procesuose, reikalinga politika, skirta jų negaliai pripažinti, prieinamumui ES užtikrinti ir jų lygiateisiam dalyvavimui rinkimuose tiek kaip rinkėjams, tiek kaip kandidatams, skatinti, įskaitant vietos, regioninius ir nacionalinius rinkimus ir rinkimus į Europos Parlamentą. Tam taip pat reikia panaikinti bet kokią diskriminaciją dėl negalios, kai kalbama apie pilietines ir politines teises, pavyzdžiui, balsavimo teisę.
16. Politika, skirta skatinti savarankišką gyvenimą ir visapusišką įtrauktį bei dalyvavimą bendruomenėje, yra svarbi siekiant neįgaliesiems užtikrinti deramą gyvenimo kokybę. Tokios politikos poreikis tampa vis aktualesnis, ypač senėjančiose visuomenėse. Savarankiško gyvenimo strategijos turėtų apimti tinkamą būstą ir kokybiškas paslaugas bendruomenėje, remiantis individualiais poreikiais, be kita ko, asmenims, turintiems protinę ir (arba) psichosocialinę negalią, kad tokie asmenys galėtų pasirinkti tinkamą gyvenamąją aplinką, atsižvelgiant į tai, kad daug neįgaliųjų patiria didesnes pragyvenimo išlaidas. Turėtų būti parengtos ir atitinkamai atnaujintos bendrosios deinstitutionalizavimo proceso gairės.
17. Kad neįgalieji galėtų išnaudoti visą savo potencialą, būtina didinti galimybes gauti kokybiškas ir tvarias darbo vietas, užtikrinti tinkamas socialinės apsaugos sistemas, plėtoti įgūdžius ir užtikrinti tinkamų sąlygų sudarymą. Ragindama kurti įtraukias darbo rinkas, Taryba⁶ rekomendavo, kad neįgaliesiems turėtų būti teikiama specialiai pritaikyta parama perėjimui į bendrą darbo rinką, reintegracijai į darbo rinką ir lygiateisiam naudojimuisi darbuotojų teisėmis, bet kita ko, neįgaliųjų užimtumo atveju.

⁶ Tarybos išvados dėl Darbo rinkoje pažeidžiamų asmenų užimtumo gerinimo (dok. 14646/19).

18. Skaitmeninė pertvarka suteikia naujų galimybių, susijusių su ryšių palaikymu, apsisprendimu, pasirūpinimu savimi, lygiateisiu dalyvavimu ir pagalbinėmis technologijomis neįgaliesiems. Naujos technologijos turi būti prieinamos visiems neįgaliesiems ir, pageidautina, kuriamos laikantis universalaus dizaino principo ir Europos prieinamumo akto (EPA), o pagalbinių paslaugų teikėjai turėtų turėti tinkamų įgūdžių, kad galėtų patenkinti neįgaliųjų poreikius. COVID-19 pandemija parodė IRT priemonių, būtinų telekonferencijoms, nuotoliniam darbui, nuotoliniam mokymuisi, pirkimui internetu ir prieigai prie viešųjų paslaugų ir informacijos, prieinamumo svarbą, taip pat tai, kad trūksta IRT specialistų, apmokytų užtikrinti prieinamumą. Planuojant ir rengiant skaitmenines paslaugas būtina atsižvelgti į prieinamumą, naudojimo paprastumą, patikimumą ir skaitmeninius įgūdžius, siekiant išvengti skaitmeninės atskirties, dėl kurios neįgalieji liktų nuošalyje, arba ją sumažinti.
19. Kiekvienas asmuo turi prigimtinę teisę į gyvybę ir turi būti imtasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrinta, kad krizės, tokios kaip COVID-19 pandemija, metu neįgalieji galėtų naudotis šia teise lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis. Neįgalieji turi tokią pačią teisę kaip ir visi kiti asmenys gauti paslaugas ir nebūti diskriminuojami dėl negalios. Šis lygiateisiškumas taip pat taikomas būtinoms socialinėms ir sveikatos priežiūros paslaugoms.

20. Siekiant užtikrinti lygias galimybes ir nediskriminavimą, reikia imtis veiksmų įvairiose politikos srityse ir įvairiuose sektoriuose, be kita ko, *inter alia*, pasitelkiant teisės aktus. Moksliniai tyrimai, specialistų mokymas ir politika, kuria įgyvendinama JT NTK, yra labai svarbūs užtikrinant prieinamumą ir gerinant neįgaliųjų dalyvavimą ir yra pagrindinės sritys, susijusios su teise kreiptis į teismą. Dėl COVID-19 pandemijos dėmesys buvo perorientuotas į pastangas, kurių vis dar reikia siekiant užtikrinti neįgaliesiems prieigą prie viso sveikatos priežiūros portfelio⁷, užtikrinti, kad švietimas ir mokymasis visą gyvenimą būtų įtraukus ir prieinamas visiems nuo ankstyvo amžiaus, ir suteikti neįgaliesiems galimybę dirbti mokamą darbą. Būtina sudaryti palankesnes sąlygas dalyvauti kultūriniame gyvenime, taip pat poilsiui, laisvalaikiui ir sportui. Sportas ir kultūra taip pat turi pripažintą vertę kaip socialinės įtraukties rėmimo priemonės⁸, prisidedančios prie kovos su stigmatizavimu ir stereotipais.
21. Nacionalinė JT NTK įgyvendinimo politika taip pat turi tarptautinį aspektą. Turėtų būti siekiama sistemingai ir tvariai atsižvelgti į negalią išorės veiksmų politikoje, įskaitant vystomąjį bendradarbiavimą ir tarptautinę humanitarinę pagalbą, kad būtų padidinta neįgaliųjų socialinė įtrauktis.
22. Europos Komisijos 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija turėtų būti remiama plataus užmojo nacionalinėmis strategijomis ar iniciatyvomis ir, kai aktualu, tikslais ir uždaviniais, atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją ir jau vykdomą politiką, kad būtų daroma pažanga kuriant Europos Sąjungą, į kurią būtų įtraukti neįgalieji ir kuri skatintų, saugotų ir užtikrintų visapusišką ir lygiateisį neįgaliųjų naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis pagal JT NTK.
23. Renkant statistinius duomenis apie neįgaliųjų padėtį tarp valstybių narių vis dar esama didelių spragų ir metodinių skirtumų. Šie klausimai turėtų būti sprendžiami siekiant užtikrinti, kad teikiama informacija būtų aktuali ir tiksli kokybės, dažnumo ir palyginamumo požiūriu.

⁷ 2020 m. Europos aukščiausiojo lygio susitikimas įtraukties klausimais: Deklaracija.

⁸ Tarybos išvados dėl negalią turinčių asmenų galimybių sportuoti (OL C 192, 2019 6 7, p. 18–22).

24. Remiantis JT NTK šalių priimtais įsipareigojimais, 2020 m. Europos aukščiausiojo lygio susitikime įtraukties klausimais priimtoje deklaracijoje nurodoma, kad ją pasirašiusios šalys yra pasiryžusios kurti tokią Europą, kurioje neįgalieji galėtų dalyvauti visose visuomenės gyvenimo srityse. Siekiant užtikrinti veiksmingą šio tikslo įgyvendinimą, ES, jos valstybės narės ir neįgalieji, įskaitant negalią turinčius vaikus, per jiems atstovaujančias organizacijas turi reguliariai keistis nuomonėmis, visų pirma tais atvejais, kai tai remia kontaktiniai punktai negalios klausimais, kurie turi būti įsteigti visose ES institucijose, įstaigose, agentūrose ir delegacijose.
25. 2021 m. balandžio mėn. Lisabonoje surengta aukšto lygio vaizdo konferencija dėl 2021–2030 m. Europos neįgaliųjų teisių strategijos, kurioje dalyvavo neįgaliųjų organizacijos, išryškino postūmį, kurį suteikė Europos socialinių teisių ramstis ir naujoji strategija. Vaizdo konferencijoje daugiausia dėmesio skirta prieinamumo, savarankiško gyvenimo, deinstitutionalizavimo ir bendruomeninių bei į asmenį orientuotų socialinių paslaugų, užimtumo ir įtraukaus švietimo temoms. Valstybių narių atstovai ir kiti dalyviai pabrėžė tęstinumą po 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios svarbą ir įsipareigojimą įgyvendinti 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją, laikantis JT NTK.
26. Šios išvados grindžiamos anksčiau atlikto darbo rezultatais ir politiniais įsipareigojimais, kuriuos, be kita ko, priede išvardytuose dokumentuose, yra pareiškę Europos Parlamentas, Taryba, Komisija ir atitinkami šios srities suinteresuotieji subjektai.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

27. PALANKIAI VERTINA ir PATVIRTINA Europos Komisijos 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją, nedarant poveikio būsimai Tarybos ir valstybių narių pozicijai dėl konkrečių strategijos įgyvendinimo iniciatyvų.

**PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ PAGAL JŲ NACIONALINĘ KOMPETENCIJĄ IR
ATSIŽVELGIANT Į NACIONALINES APLINKYBES, PRIPAŽIŠTANT SOCIALINIŲ
PARTNERIŲ VAIDMENĮ IR GERBIANT JŲ AUTONOMIJĄ:**

28. Įgyvendinti susijusią ES teisę⁹ ir apvarstyti politikos kryptis visose Strategijos taikymo srityse, kad būtų remiamas jos įgyvendinimas.
29. Toliau plėtoti ir atnaujinti nacionalines strategijas ir politiką, kad būtų įgyvendinta JT NTK, prireikus atsižvelgiant į Europos Komisijos 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos poveikį neįgaliųjų padėčiai ir pragyvenimui, ypatingą dėmesį skiriant konkrečiai negalia turinčių moterų ir mergaičių padėčiai.
30. Nustatant savanoriškus nacionalinius tikslus, kuriais siekiama įgyvendinti siūlomus pagrindinius tikslus, nustatytus Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane, Europos įgūdžių darbotvarkėje ir Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m., atsižvelgti į Neįgaliųjų teisių strategiją ir tinkamai atsižvelgti į esamus skirtumus tarp moterų ir vyrų.
31. Daryti pažangą siekiant, kad prireikus būtų ratifikuotas JT NTK fakultatyvinis protokolai, ir dar kartą išnagrinėti ES prisijungimą prie jo, atsižvelgiant į platų sutarčių komitetų veikimo vertinimą, kurį šiuo metu atlieka JT.
32. Užtikrinti, kad ES teisės aktai dėl gaminių, paslaugų, žiniasklaidos, transporto ir pastatų prieinamumo būtų veiksmingai ir nuosekliai perkeliama į nacionalinę teisę ir įgyvendinami, ir stiprinti bendradarbiavimą per išteklių centrą „AccessibleEU“, kuris turi būti įkurtas 2022 m., kad būtų teikiama informacija ir nustatoma geroji praktika, susijusi su prieinamumu įvairiuose sektoriuose.

⁹ Priimti teisės aktai, paminėti strategijoje, ir kiti ES teisės aktai, susiję su strategija ir JT NTK.

33. Skatinti į asmenį orientuotų bendruomeninių socialinių paslaugų ir savarankiško gyvenimo plėtojimą, atsižvelgiant į perėjimą nuo institucinės globos prie gyvenimo bendruomenėse. Visapusiškai pasinaudoti turimomis ES lėšomis siekiant gerinti paslaugų, kuriomis teikiama parama bendruomenėje, kokybę ir užtikrinti prieinamumą, be kita ko, rengiant pagalbinių tarnybų darbuotojų mokymus.
34. Skatinti neįgaliųjų dalyvavimą politiniame ir visuomeniniame gyvenime, įskaitant naudojimąsi rinkimų teisėmis.
35. Toliau skatinti JT NTK nacionalinio ryšių centro veiklos koordinavimą su kitomis ministerijomis, be kita ko, ministerijose ir viešosiose įstaigose įsteigiant kontaktinius punktus negalios klausimais, ir bendradarbiauti su atitinkamomis Europos Komisijos tarnybomis pagal Strategiją.
36. Įgyvendinant JT NTK ir plėtojant Strategiją atitinkančią politiką, stiprinti konsultacijas su neįgaliaisiais ir aktyvių jų dalyvavimą rengiant ir įgyvendinant teisės aktus ir politiką, be kita ko, pasitelkiant jiems atstovaujančias organizacijas, kaip nurodyta JT NTK. Turėtų būti skatinamas neįgaliųjų ir jų organizacijų dalyvavimas, taip pat savivaldybių, įmonių ir pramonės dalyvavimas visuose procesuose ir visais sprendimų priėmimo lygmenimis.
37. Kuo geriau panaudoti atitinkamą ES finansavimą ir finansines programas, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, sanglaudos politikos fondus, visų pirma ESF+ ir programą „Europos horizontas“, siekiant paspartinti JT NTK ir Komisijos 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijos įgyvendinimą, be kita ko, prieinamumo, bendruomeninių socialinių paslaugų, neįgaliųjų savarankiško gyvenimo ir socialinės bei ekonominės įtraukties srityse.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS KOMISIJOS, PAGAL SAVO ATITINKAMAS KOMPETENCIJAS, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBIŲ NARIŲ NACIONALINES APLINKYBES, PRIPAŽIŠTANT SOCIALINIŲ PARTNERIŲ VAIDMENĮ BEI GERBIANT JŲ AUTONOMIJĄ IR LAIKANTIS SOLIDARUMO PRINCIPŲ,

38. Dirbti kartu siekiant visapusiškai įgyvendinti JT NTK ir prireikus imtis iniciatyvų atitinkamai pritaikyti ES ir nacionalinės teisės aktus, taip pat atnaujinti ES deklaraciją, kaip rekomendavo Neįgaliųjų teisių konvencijos komitetas.
39. Skatinti struktūrizuotą valstybių narių, Komisijos ir neįgaliesiems atstovaujančių organizacijų bendradarbiavimą, kartu siekiant proporcingesnio moterų ir vyrų dalyvavimo, be kita ko, įtraukiant nacionalinius JT ryšių centrus į naująją Neįgaliųjų platformą ir bendradarbiaujant su regionų ir vietos lygmens atstovais.
40. Užtikrinti sistemingą negalios aspekto integravimą pagal JT NTK, be kita ko, stebint ir vertinant atitinkamus ES teisėkūros procedūra priimamus aktus, ES programas ir ES finansavimą, taip pat, kai tinkama, nacionalinės teisės aktus ir politiką.
41. Koordinuoti veiksmus siekiant nustatyti veiksmų sritis ir galimybes jų imtis, kad būtų didinamas informuotumas apie neįgaliųjų teises ir kovojama su stigmatizacija, diskriminacija, smurtu ir daugialypėmis kliūtimis, su kuriomis susiduria neįgalieji, ypatingą dėmesį skiriant labiau pažeidžiamoms grupėms ir lyčių aspektui bei tarpsektoriniam aspektui.
42. Stiprinti bendradarbiavimą neįgaliųjų teisių klausimais ES finansinių programų ir finansavimo, vystomojo bendradarbiavimo, humanitarinės pagalbos ir plėtros kontekste, be kita ko, siekiant užtikrinti, kad paraiškų teikimo procedūros būtų prieinamos. Didinti ES dalyvavimą daugiašaliuose forumuose, įskaitant susijusiuosius su JT NTK ir jos komitetu.

43. Stiprinti bendradarbiavimą, susijusį su reguliariu duomenų, suskirstytų pagal lytį, amžių ir negalią, rinkimu, kai įmanoma, koordinuojant Eurostatui, tokiu būdu taip pat prisidedant prie geresnės stebėsenos, be kita ko, Europos semestro kontekste. Eurostato prašoma parengti ir su valstybėmis narėmis aptarti išsamų pasiūlymą.
44. Išplėsti duomenų apie neįgaliųjų, įskaitant, kai aktualu ir įmanoma, įstaigose gyvenančių neįgaliųjų, padėtį rinkimą tokiose srityse kaip prieinamumas, sveikata ir sveikatos priežiūra, užimtumas, mokymas, įgūdžiai, švietimas, socialinė apsauga, skurdas ir socialinė įtrauktis, gyvenimo sąlygos ir naujų technologijų naudojimas.
45. Užtikrinti Strategijos, nacionalinių strategijų, planų ar politikos priemonių ir Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. bei Europos Tarybos 2017–2023 m. strategijos dėl neįgaliųjų teisių sinergiją.
46. Remti tarpusavio mokymosi veiklą, susijusią su nacionalinėmis strategijomis dėl negalios ir nacionaline, regionine bei vietos politika ir praktika negalios klausimais įvairiose srityse.
47. Aktyviai ir reguliariai konsultuotis su neįgaliesiems atstovaujančiomis arba su jais dirbančiomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir siekti su jomis bendradarbiauti.
48. Kai tikslinga, remti lygybės įstaigų vaidmenį ir nepriklausomus mechanizmus, jiems propaguojant, ginant ir stebint neįgaliųjų teises.

PRAŠO KOMISIJOS

49. Užtikrinti, kad 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija būtų suderinta su ES politikos iniciatyvomis dėl žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos.
50. Užtikrinti Strategijos ir Europos sveikatos sąjungos kūrimo politikos ir priemonių sinergiją, taip pat sinergiją su politika ir priemonėmis švietimo ir įgūdžių ugdymo, jaunimo, vaikų, senėjimo ir lygybės srityse.

51. Skatinti negalios aspekto integravimą ir koordinuoti veiksmus visoje Komisijoje siekiant įgyvendinti ir stebėti jos 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją, glaudžiai bendradarbiaujant su neįgaliaisiais ir jiems atstovaujančiomis organizacijomis.
52. Įgyvendinti žmogiškųjų išteklių strategijas, skirtas įvairovei ir įtraukčiai, kartu su pastatų, renginių vietų, komunikacijos ir leidinių prieinamumo politika, taip rodant pavyzdį, siekiant formuoti politiką nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis ir dalytis gerąja praktika su kitomis Europos institucijomis.
53. Stebėti, kaip valstybių narių JT NTK įgyvendinimo ir prieinamumo užtikrinimo programų kontekste yra įgyvendinamos reikiamos sąlygos, taip pat kaip naudojamos ES finansinėmis programomis ir teikiamas finansavimas ekonominei ir socialinei neįgaliųjų įtraukčiai, naudojantis EBPO Paramos vystymuisi komiteto (DAC) neįgaliųjų įtraukties rodikliu tikslinei ES paramos stebėsenai vykdyti.
54. Skatinti valstybių narių tarpusavio mokymąsi ir keitimąsi gerąja praktika, bendradarbiaujant su neįgaliųjų organizacijomis, kad taip būtų gerinama žinių apie prieinamumą ir kitas sritis bazė, pavyzdžiui, bendruomenines socialines paslaugas, savarankišką gyvenimą, deinstitucionalizavimą ir priemones neįgaliųjų užimtumui ir verslumui didinti, įskaitant priemones, kurių imasi užimtumo tarnybos.

PRAŠO UŽIMTUMO KOMITETĄ (EMCO) IR SOCIALINĖS APSAUGOS KOMITETĄ (SAK)

55. Peržiūrėti ES socialinių rodiklių suvestinę atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą, siekiant geriau stebėti, *inter alia*, neįgaliųjų padėtį, be kita ko, vykdant Europos semestrą.
 56. Toliau organizuoti tarpusavio mokymosi veiklą socialinės ir užimtumo politikos klausimais, įgyvendinant neįgaliųjų teises šiose srityse.
-

Šaltiniai

1. ES tarpinstituciniai informacijos šaltiniai

Europos socialinių teisių ramstis

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_lt.pdf

2020 m. Europos aukščiausiojo lygio susitikimas įtraukties klausimais: ES valstybių narių atstovų deklaracija dėl neįgaliųjų interesų

2. ES teisės aktai

2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70–115)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75)

3. Tarybos dokumentai

Tarybos išvados dėl Pagrindinių teisių chartijos taikymo stiprinimo Europos Sąjungoje (dok. 6795/21)

Tarybos išvados dėl Darbo rinkoje pažeidžiamų asmenų užimtumo gerinimo (dok. 14646/19)

Tarybos išvados dėl negalią turinčių asmenų galimybių sportuoti (OL C 192, 2019 6 7, p. 18–22)

Tarybos išvados dėl gerbūvio ekonomikos (dok. 13432/19)

Tarybos išvados „Parama 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios įgyvendinimui“ (dok.11843/11)

4. Europos Komisijos dokumentai

Komisijos komunikatas (COM (2010) 636 final): 2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios

Komisijos tarnybų dokumentas (SWD(2020) 291 final): 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios įvertinimas

Komisijos komunikatas (COM (2021) 101 final): Lygybės Sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija

Duomenys: ES SPGS (Pajamų ir gyvenimo sąlygų statistika) ir ES darbo jėgos tyrimas

S. Grammenos / M. Priestley, 2020 m., „Europos 2020 m. duomenys ir neįgalieji. Specialusis Eurobarometro tyrimas Nr. 493 „Diskriminacija ES“, 2019 m. gegužės mėn.

Komunikatas „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (COM(2020) 14 final)

Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas (dok. 6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

5. Europos Parlamento dokumentai

2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos strategijos dėl negalios po 2020 m. (2019/2975(RSP))

6. Jungtinių Tautų dokumentai

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija

JT informacijos šaltiniai apie neįgaliuosius ir COVID-19

Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.